

SP-3744  
Hind 15 senti.



# KIIVADIK



Dürer.

Kristuse pää.

Tartus

No 5

Aprill 1930

## Kevadiku õhtu.

Käesolevaga kuulutab E. Noorsoo Karskushiit välja üleriikliku „Kevadiku õhtu“ 3. ja 4. mai õhtul, kusjuures selle õhtu ülesandeks oleks „Kevadiku“ tutvustamine laiemale õpilashulgale. Arvestades seda, tuleks ka see õhtu sisustada vastavalt. Alljärgnevaga tahe- takse näidata, mis sel puhul seniilmund „Ke- vadikest“ võiks valida ette kandmiseks.

Õhtu kavas võiks olla: pikem referaat või kõne „K.“ arenemisloost, üldisest sisust ja sihtidest. Materjaliks võiks olla „K.“ aasta- käigud ise ja arvustus, mis ilmus E. Kirjan- duses 1929, nr. 3. Võiks kanda ette mõni „K.“-s ilmund luuletis (M. Under „Noorte laul“, „K.“ 4, 1925; J. Barbarus „Multiplitseerit keskpäev“, „K.“ 4, 1929/30 ja Longfellow „Sandalphon“, „K.“ 5, 1929/30) või proosa- katkend (S. Lagerlöf „Joulukülaline“, „K.“ 6, 1924; B. Björnson „Röömus poiss“, läbistab 1925. aastakäigu; J. Linnankoski „Gasell“, „K.“ suvialb. I, 1926; M. A. Nexö „Stiine esi- mesed sammud“, „K.“ suvialb. I, 1926 jne.). Ühtlasi on soovitatav silmas pidada ka tööde autoreid, kelle kohta „K.“-s kirjutet.

Ka oleks soovitatav silmas pidada mitme- suguseid artikleid, millest ette kandmiseks ko- haseid: P. Steinmüller: „Elu ja röömu rap- soodiaid“, „K.“ 3, 1924; R. Kojonen: „Iga- üks on oma õnne sepp“, „K.“ 4, 1924; ARE: „Kus tahe — sääl tee“, „K.“ 5, 1924 (pildiga); Fr. W. Foerster: „Surnud kann“, „K.“ 6, 1924; Ellen Key: „Julgus“, „K.“ 1, 1925; Ch. Wagner: „Hirm“, „K.“ 1, 1925; Ilo küsi-

muste üle vt. „K.“ 4, 1925; Maksim Gorkij: „Milleks olid minu raamatud“, „K.“ 2, 1926; G. Papini: „Surnud vennad“, „K.“ 5, 1929/30; V. Erm: „Kino ja noorsugu“, „K.“ 3, 1929/30 ja palju teisi.

Pääle nende on avaldet järjekindlalt elu- lugusid muusikameestest [Griegist (pildiga) „K.“ suvialb. II, 1927; Fr. Šubertist (pildiga) „K.“ suvialb. I, 1926; Beethovenist jne.], mida võiks kuulajale tutvustada ning tutvustami- seks ette kanda ka mõni pala nende töist (näit. Griegi „Solveigi laul“ jne.).

Alalõpmata on ilmunud „K.“ midagi kunsti alalt [A. Lindström: „Soome kunsti suur- meister (Gallen-Kallela)“, „K.“ 6, 1925 ja E. Raudsepp „Gallen-Kallela mälestusraama- tust“ jne.], mida võiks tutvustada koosolijale. Samuti oleks ka võimalik kunstnikkude tööde reproduktsioone, mida on ilmund „K.“-s üsna rikkalikult, kuulajale globoskoobiga demons- treerida.

Pärast ettekandeid järgneksid osavõtjate- vahelised mõtteavaldused „K.“ üle. Samuti oleks soovitatav „K.“ numbrite, eriti suvialbumite müük ja tellimiste kogumine osavõtjate seas. Oleks isegi soovitatav, et iga õhtust osa võtta soovija lunastaks pääsetähena ühe „K.“ numbri. Sel puhul saavad ringide juhatused liidult „Ke- vadikku“, eriti varemilmund aastakäike, alandet hindadega.

Loodame, et noored oma ajakirja toetami- seks kõik teevad.

## Albrecht Dürer'ist.

Albrecht Düreri vanemad olid ungarlased. Hiljem kolisid nad Nürnbergi, kus aegade jooksul saksastusid.

A. Dürer sündis 1471. a. kullasepa pojana. Ta töötamisolud olid kaunis rasked, sest tolleaja Saksamaa ei olnud kuigi kunstisõbraline. Suri 1528. a.

Maalijana pole Dürer suutnud anda seda, mida on loond teised suurmeistrid. Tema maalid oma täpse joonistusega ja kindla vormikäsitleusega osutuvad sageli igavateks ja kuivadeks. Kuid vaskuurendi ja puulõike alal ei ole leida Dürerile vääri- lise võistlejat terves kunstiajaloo- Mustvalge kunstis ilmutab Dürer äärmist leidlikkust ja senitundmatut andi.

Tema käesolevas „Kevadiku“ nr.-is esitet puulõikeist on huvitavamad: „Apokalü- ptilised ratsanikud“ ja „Kristuse pää“.

Esimeses Dürer kujutab sümboolselt inimsoo suuremaid nuhtlusi: katku, sõda, nälga ja surma. Katk on kujutat ambumehena, kelle nool külvab haigusi inimeste keskele. Sõda vibutab ähvardavalt mõõka. Näljal on käes rahakaalud, mis tähendavad elukallidust. Surm ratsutab hobukronu seljas, käes hark. Hoolimatult kihutavad ratsanikud. Pole halastamist allajääjate vastu. Ülevall hõljub kurjuse ingel. Kannatust, viha, hoolimatust ja suurt liikumist on õnnestund Düreril kujutada selles töös.

„Kristuse pää“ erineb teiste kunstnikkude kujutisist. Kristus kannatajana on kujutat sageli liiga hääilmelisena. Siin on aga kannatused teind Kristuse näojooned valjuks ja kindlaks. Eriti ilmekad on silmad ja pooleldi avatud suu.

Sisuliselt kui ka tehniliselt on huvitav „Ülestõusmine“. Siin õnnestub Düreril isegi maaliline valguse-varju käsitletu, mis puulõikes on kahtlemata väga raske ülesanne.

Düreri töid teeb väärtuslikuks enne kõike see seik, et tema loomingus heitlevad kaks suunda: ühelt poolt keskaegne ja põhjamaine tundelisus ning mõtete sügavus, teiselt poolt lõunamaa renessaansi mõistus ja vormikultus.

J. N.



## Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 5

VII aastakäik

1930

*Tahame ikka valguse poole pöörduda ja teame, et siis võime  
iha kindlasti käia ja rõõmsasti oma teed mööda edasi sammuda.*

*R. W. Trine.*

„Kevadikule“ kirjutand cand. theol. JÜRI KIMMEL.

### Noorte endi pühiks.

Ülestõusmise pühade alged viivad meid tagasi kaugesse minevikku, mil meie esiisad — ürginimesed — pühit- sesid looduses pakatand elu võitu sur- ma ja talve üle, mil nad rõõmustusid elu uuesti-ärkamisest.

Ristiusk ühendas selle looduspü- haga Jeesuse Kristuse ülestõusmise mälestamise ja süvendas ning vaim- listas ülestõusmise mõtte. — Nagu looduses kõik virgub talveunest, nagu päike purustab jää ahelad ja vallan- dab veejoad, nagu soojad lõunatuu- led vabastavad inimese talvevammu- sest — nii kuulutab E v a n g e e- l i u m inimilma virgumist orjuseunest, inimvaimu vabanemist eelarvamuste ja surnud kommete ahelaist, Mammo- na valitsuse, ülekohtu ja nõrgemate allarõhumise lõplikku kokkuvarisemist

häduse ja armastuse kõikvõitva väe läbi.

Inimkonna igatsused ja õilsamad püüded leiavad omale kõrguspunkti just Jeesuse Kristuse ülestõusmise usus. Olgu ka kõik „selle ilma“ võimud mobiliseerund, et matta Tõe Vürst ja Armastuse Isand hauda, et seada va- hisõdurid ta haua uksele — ta tuleb siiski välja. Sest tõeline hädus ei või hä- vida. Kevadised jõud on vägevamad kui talve omad. Ja kevadejõud on noorusejõud. Seepärast ka kevade- pühad on nooruse pühad. Iga elujõu- line noorus ise kannab e n e s e s neid lunastavaid ja vabastavaid vägesid, mis muudavad surma eluks, talve ke- vadeks.

Kes on kevade vastased, nooruse

usu närtsitajad? — Evangeelium teab, et need olid väga auväärt vagad mehed, veel „palju vagamad“ kui Eluvürst ise. Aga see vagadus oli vale vagadus, mille taga luuras omakasu ja vägivald. „Õige“ usu dogmad ja hallitand raamatute tarkus oli see, millega nad pitseerisid kinni Elu — haa koopasse. Seda on teind need „va-

mu ausast ja julgust eluvõitlusest, kes üles löövad ühisleeri nendega, kel kasutada võim ja vägivald.

Kuid kui ilmub Ülestõusnu, Elu Isand, siis need palgasõdurid komistavad ja kukuvad — nagu nad seni on komistand elu Seaduse vastu. Sest elu nõuab julgeid, väsimatuid, rõõmsaid inimesi, kes usuvad oma tõe või-



Dürer.

Ülestõusmine.

gadusest nõretavad“ mehed paraku alati — ja teevad üha edasi, kui noorus pole valvel ega püüa enesevõitmise läbi saavutada ülestõusvat jõudu.

Vahid haa ees piikide ja tääki-dega on need, kes valmis tõe matma, kes valmis vahetama oma veended ja nooruse usu pisitillukeste elumõnude läätsaleeme vastu. Need on noorte moonutised, kes kannavad rauga tinaraskust oma ihuliikmeis, kel pole rõõ-

dusse ja on valmis jääma sellele ustavaks lõpuni.

Noorus, niisuguse Ülestõusnu käekõrval pead sa sammuma, temaga minema läbi tulest ja veest, kannatusist ja kiusatusist, pettumusist ja kordaminekuist — võidule. Temaga võida!

Ja see võit on nooruse usu võit. Selle võidupüha austamiseks pühitsemegi Kevadpühi. — Kevad võidab. Noorus võidab. Elu võidab.

*Sandalphon.*

Henry Wadsworth Longfellow (loe: lonfelou, rõhk es. silbil) on esimesi ameerika luuletajaid, kes endile Euroopas võitnud kindla poolehoidu. Edgar Allan Poe on temast kindlasti originaalsem, kuid Longfellow' avar kultuur ja sümpaatne inimlikkus tegid ta üheks läind sajandi esimese poole ja keskpaiga populaarsemaks nimeks ingliskeelse kirjanduse lugejaile. Ta poem „Hiawatha“, mis käsitleb indiaanlaste folkloori, ei ole kõigele oma värvikusele ja voolavusele vaatamata suutnud saada Ameerika rahvuslikuks eeposeks ega luua mingit eriti omapärast stiili, sest selle laad on pärit „Kalevalast“, kuid oma lühemais luuletisis on Longfellow osand sulatada humaansust ja stiiliherkust intsiimse koloriidiga. See koloriit on sageli laenat romantilisest minevikust, eriti sageli Euroopast. Trubaduuride, minnesängerite ja põhjamaiste skaldide kajastusi kuuldub tal alatasa, ja hispaanlaste Cidi karm, mehine sõjapaatos kandub nii mõnessegi Longfellow' ballaadi. Ta tõlkis palju ja hästi pea kõigist Euroopa kultuurkeelist.

Käesolev luuletis on pärit Talmudi, see on rabbiinlaste, õhusitikust. Vana juudi legendide sümboolne hingelisuus on ses ilusana kajastund. Sandalphon, palvete ja hüilge ingel, kogub kõigi „koormatute ja vaevatute“ abipalved, ning tema käes need puhkevad õilmeiks, mille ilu ulatub üle laotuse. See on taevase halastuse ja õigluse apoteoos sümboolse pildi kaudu. Maru ja leegi, s. o. vaimustuse ja hooguse inglid laulavad ainult ühe laulu ja surevad, kuid halastus, pikameelsus ja kristalline ilu püsivad alati ja säravad veel praegugi tähtkirkal ööl läbi taeva hõbelevate udukogude.

Tõlkija.

*Te, kel' kallid on muinsuse kalmud,  
kuulge imet, mis jutustab Talmud,  
teos, mil vaimude võludest aim!  
Üks neid vaime nii tuttav mu hingel:  
Sandalphon, kes hülguse ingel,  
Sandalphon, kes palvete vaim.*

*Taevaväraval hetki ta loeb,  
jalg tal redeliastmeile toeb,  
mille helendus õndsusse viiv  
paistis kõrves, kui inglite vägi  
sääil käis, keda Jakob kord nägi,  
ümber öisena läigitsev liiv.*

*Laul vaid üks ingleil maru ja leegi —  
laul vaid üks, ning peab vaibuma seegi  
hinge ägedalt tormavast hoost;  
sumbub hävitet lauljate rindu,  
katkeb äkki kesk kasvavat indu  
nagu keeled, mis kärisend koost.*

*Aga kaaslaste rõkkavas reas,  
tumm ja rahulik hüüdjate seas,  
süda kindel kui püsiv basalt,  
hulgas koolnute koolmatult säiliv  
Sandalphon, nii ülev ja häiliv,  
kuulab hääli, mis kostavad alt; —*

hääli vaimude, kurtvate all,  
kelle õitsengu hävitand hall,  
hääli palveva maapäälse tõu,  
kes liig võimetu püsima püsti,  
kelle igatsus naelutet risti,  
kelle nurjunud lootus ja nõu.

Ja ta kogub need palved, ja saab  
sõnust hinge, mis herk nagu haab,  
sinipunaste õilmete võrk;  
ning all kaarduva taevaportaali  
läbi kiirgava, mõõtmatu saali  
kandub hõng, mis on hurmav ja hõrk.

See on ainult fantoom ja legend,  
ainult mõtete lihtmeelne lend,  
iidne rabbide teadluste taim —  
aga mõistus tend unne ei mana:  
sellest loost, mis nii võluv ja vana,  
mul võidet, mul vallutet vaim.

Õöl, kui akna ees vaatan, ja pilv  
hajub ülalt, ja tähitet võlv  
virab virab täis tuld, et kui ääs  
uduvalgena lökkab siis viivu,  
näen Sandalphoni laotuvi tiivu,  
õitsmed hunnitud määratus käes.

Ning ma tunnen, ses jutus on jälg  
tollest tungist, mis põlevaim nälg,  
tollest janust, mis hulluv kui raev; —  
ihast hinge, kes haavat ja hüljat,  
kelle eesmärgiks Eedemi viljad,  
millest vaigistub kurbus ja vaev.

Tõlkind Ants Oras.

„Kevadikule“ kirjutand NIGOL ANDRESEN.

## Kirjandus ilmavaate kujundajaks.

Oleme jõudnud paratamatult tule-  
musele, et kirjandus ainult ei kujuta,  
vaid ka kujundab. Kirjandus, nagu  
kõik kunstid, ei ole kaugeltki ainult  
õied, vaid selles peituvad ka vilja al-  
ged. Kes meist väidaks, et kirsioied  
on vähem ilusad, vähem peened, et  
nad tekitaksid meis vähem iluelamusi,  
kui kartulioied — ja ometi esimeste  
õite otstarve on vili, teistel mitte.  
Kirjandusel on vähe ülesandest: olla  
esteetilise meelega arenda-  
miseks — ta peab omama teisigi  
eesmärke. Ja esteetiline sulagu  
ühte kõigi muude otstarvetega ning

saavutagu süntees inimisiku ja  
inimisikute produktiiviühendi — ühis-  
konna — kujundamiseks ja õilistami-  
seks.

Meisse võib-olla, on juurdunud liig  
sügavasse kirjanduse ainult-esteetiline  
otstarve, otstarve endas. Aga kas  
kirjanduseharrastus vaid sellisena ei  
muutu — eriti noortele — tihti snobis-  
miks, või tarbetuks? — Olgem ava-  
meelsed: vana rahajõmm Vestmann  
Vestmanni tänavalt, kelle ainsaks kir-  
janduseks on ajaleht, on hoopis süm-  
paatsem oma tütre Mathildest, proua  
insener Sanderist, kellele „luule on

ülem kui kõik muu maailmas". Kõik, mis ei liitu isiku või ühiskonna elusünteesiks, kõik paberist lilled kummutil ja inglised või mine tea mis ebajumalad majafassaadil, osutuvad mitte üksi tarbetuiks, vaid tülikaikski. Kui muutub samasuguseks ka kirjandus, siis kaotab ta palju oma olemasolemise õigusest. Kirjandust

dugi, et ei või olla juttu ilmavaatejaotusest näiteks riigikogu rühmade järgi. On ju selge, et ei saa olla majaoanikkude, asunikkude ega vähe-musrühvuste ilmavaadet. Ilmavaade on filosoofiliste teadmuste rakendus oma isikus. Peame kujundama paratamatult ilmavaate selle osa, mis määrab meie isiku suhtumise inimühis-



Dürer.

Autoportree.

naudinguna võivad asendada mitmedki muud — olgu hääd või halvad — naudingud.

Kuid teadlikult ja tahtlikult kirjandus tuleb rakendada enese ilmavaatekujundamise teenistusse. Kirjandus kujundab ikka elusuhtumist, ka siis, kui autor pole tahtnudki seda.

Kuid ärgem kokkugem sellest: mõjustagu! Reguleerigem ainult seda mõju ja korraldagem seda teadlikult.

Ilmavaate olemusest taipame mui-

konda. Ja siin tuleb küsida, kas tahame kasvada mineviku või tuleviku ühiskonna liikmeiks, kas tahame lasta minna ühiskondlikul arengul ükskõik kuidas, või tahame ise aidata aktiivselt kaasa vanade puuduste kõrvaldamiseks ja uue parema ühiskonnavormi teostumiseks.

Ma vist ei eksi, kui pean tänaste noorte ühiskondlik-ilmavaatelisi taotlusi sama sihi otsimiseks, mida sisaldab endas sotsialism. Ent see ei

tähenda veel kaugeltki, nagu tarvitseksime heituda sotsialistlikku või mõnda teise meid rahuldavasse liikumisse passiivseina.

Juba selleks, et saada vastava liikumise ideaalist õiget käsitust, on vaja pikaajalist süvenemist sellekohasesse teoreetilisse kirjandusse. Kuid sellestki veel ei piisa. Tahtes kujundada enesest uut inimest, tuleb meil arvestada väga suurel määral ka just alateadvuslike elementidega. Nimelt oleme toond kaasa rea alateadvuslike komplekse — kes patriarhaalsest talutarest, kes linna esimese põlve intelligentsi või väikekodanluse perekonnast. Neid alateadvuslike komplekse meie ei saa eitada — need on meis olemas. Ja valmiv intelligents, kes oma teadmuste ja kogemuste vastavalt asuvad rajama uut ilmavaatelist alust, allub hädahohule: eitada vana mõistuslikult, ent jääda ometi elama oma alateadvuse arengu külge, tekitades seega endalõhestamise, kristjanraudmastumise, mis teeb inimese ühiskonnaelemendina väärituks, isikuna õnnetuks ja tasakaalutuks. Et seda vältida, seks tuleb meie noorel intelligentsil, kellele osutub uue ilmavaate ja elusuhtumise kujundamine paratamatuks, luua ka uus alateadvus. Kuid selle kujunemisel on kõigil kunstiteoseil määratu suur osa etendada.

Mis meil salata: väljakasvavas eas paljudki meie unistused vahetevahel pöörduvad seksuaalsele alale, hoolimata töötõlise noore võitlusest selle vastu. Aga kas meie ei märka, kuid hakkavad siin elukäsitused juba erinema! Kirjandus tihti peab normaalseks ainult „elult võtmise“, jah, muidu õrn lüürikaagi tähistab tülgaust armastetule pärast üht või teist intiimsemat kokkupuudet. Ent elukujundav noorus, usun, leiab ometi nauditavamaks armastusluuletise, kus avaldub kohusetundeline mehearmastus rasedale või lapsega naisele.

Oleme lugend kõik seikluste rõõmudest. Meile on paistnud, nagu olekski ülim õnn rändamises, vastustundetus vaatlemises. Aga vaada-

kem kord ka millist rõõmu inimesile võib valmistada töö, mida tehakse armastusega. F. Gladkovi „Semendis“ töölistes unustavad äsjase hirmsa terrori, et murda tööd oma tööühiskonna ülesehitamiseks. Ja kui neetud bürokraatia takistab meid omamast töörõõmu, siis tahaksime asuda inimese vabastamisele sellest.

Kas näeme „Tões ja õiguses“ aina Vargamäe Pearu tempe? Või Andrest võitlemas sooga — tsivilisatsiooni ülesehitamisel? Kas loeme ainult huvitavaid episoode või tunneme noore generatsiooni aktiivset ja naiste passiivset võitlust patriarhaalse perekonnakorra ülekohtu vastu? Kas see ei peaks tegema lugejaid aktiivseiks!

Kas tajume „Vahesaare Villemis“ Otsa Annuse rõvedaid julmusi või väiketalupeojale päätetungivat kapitalismi?

Kas „Punases tuules“ näeme lihtsalt abieludraamat või ebateadlikkusest pääsnud maaproletariaadi esimesi vabanemisvõitlusi?

Piirdugem nende väheste näidetega. Me ei kahtle selles, milliseid ilmavaatelemente otsime kirjandusest. Need on: optimism — maailm ei sammu hukkumise rada, vaid inimühiskond läheb tublimaks — kaotades halvad elamisvormid; aktiivsus — sest ükski aktiivne inimene leiab endale koha ühiskonna ülesehitamistöös; arvustus — mitte viriseva eitamisena, vaid positiivse loomisena; ühistunne, kollektiivne tunne — teadvus üksikinimese teistega liitumise paratamatusest; mõistuslik säästlikkus — ei millegi, looduse ega oma energia raiskamine, vaid selle kasutamine ehitamiseks; sideloodusega, ja ometi ka võitlus looduse vastu inimkonna mugavuseks; sumpaatia, mitte väljasurevaile ega hävivaile, vaid kujunevaile ja uut tulevikku taotlevaile ühiskondlikele vormele ning klassesse.

Mitte suremise ilu, vaid sündimise ja kasvamise rõõmu!

Kooskõlastet ilmavaate elemente



püüame leida kirjandusest. Valikuga kõrvaldame kirjanduse, mis võib mõjuda paheliselt meie alateadvusse. Püüame harjuda mitte üksi mõistuslikult analüüsima, vaid ka tunnetega tajuma meile väärtuslikke elemente.

Kriitiliselt mõtlev, arvustav, valiv ja ilmavaatepüüdlik lugeja — see on meie ideaal, ja hoopis kättesaadavam kui arvamegi. Tuleb loobuda ainult enesekujundamise esteeditsevast alahindamisest ja ilmavaatepelglikkusest.

„Kevadikule“ kirjutand mag. A. ANNI.

## Giovanni Papini — nüüdisaegsete hingeheitluste sõnastaja.

Käesoleva sajandi Euroopa elutunnet võib nimetada pigem kõigeiks muuks, kuid mitte harmooniliselt terveks ja ühtlaseks.

Eriti raske oli see kriis sajandi alguses. Kogu eelmise sajandi pärispatud koormasid teda õudse pärandusena. Hingetu materjalism ja „loodusieaduslik“ inimese-alandus masendasid ikka veel ta maailmakäsitust. Kohustustundetu, lahti pääsnud äärmine individualism määratses valestimõistetud „üliinimese“ poosides ta kõlblas elus, samuti kui imperialism ja militarism ta poliitikas. Ja tahtejõuetu impressionism mürgitas kirjanduse kaudu ka ta vaimuinimesed, vedades ta noorust ühest lõdvast aistingu- või meeleolunaudingust teise.

Sajandi lõpu, „fin du siècle“ psüüke elas nagu enne veeuputust, nagu terve maailmagi lõpu eel.

Kuna siis see 19. sajandi maailma impressionistlik-materjalistliku maailma lõpp saabuski üleilmlises vereuputuses — maailmasõjas.

Alles pärast seda võimsaks saanud uued liikumised esindavad uue sajandi vaimu: eelmise lõtuse kategoorilist eitust, uut elujõudu ja elurõõmu karskemeelse elureformi abil, uue ühiskonna ülesehitust õiglameelse ja vastutustundliku ühistöö abil.

\* \* \*

Seile sajandi esimeste aastakümnete kriisi ilmekamaks esindajaks võime nimetada Giovanni Papini't, nüüdisaja Itaalia üht silmapaistvamat kirjameest. Vähe on Euroopas neid, kes kõik selle otsingud ja eksiteed oleks läbi elanud ja sõnastanud sellise kirega ja hooga. Igrahuldamatu, ikka absoluuti ja äärmust ihkav elunäljane romantik, alaliselt liikuv ja muutuv, ikka jälle arvustajate määriluste vahelt läbi libisev proteus-loomus. Ikka jälle enesega maadlev ja oma hinge sügavustes puurlev, otse Rousseau või Tolstoi laadi avameelne tõetsija, kuid oma kirglikes väljendustes ikka jälle liialdav ja, miks ei, isegi poseeriv orator. Korduvalt tagasivõttev ja taganev, järsult käänakuid tegev, kuid ikka jälle päätletungiv sõjalane — sellisena on ta löönud palju laineid nii Itaalia kui ka kogu Euroopagi vaimuelus.

Vähemalt kolm erinevat ajajärku mainigem ta rahutust ja rabelevast arengust. Relativismi ja kõikeahnitseva pragmatismi esivõitlejana ta algab, ise juba poisipõlvest saadik olles hurmatud teaduse ja kirjanduse aarete rikkusest. „Maailm, see on mina.“ „Miski pole tõsi, kõik on lubatud,“ on selle ühtlasi valuliselt ja rõõmukalt tajutud päätõed. Edasi: sellest kasvab tormikana välja uus, futuristlik evangeelium: nimelt teo, ainult aktisiooni kui niisuguse rõõmu hindamine, kõigi olevate valmisväärtuste eitust, „muuseumide mahapõletus.“ Aga viimaks paljastub omelt sellegi tühisus, inimliku teo nagu ta teadmisvõimegi piiratus, ekstaaside kiire möödumus ja neile järgnev kõige absoluutse tühjuse ja mõttetuse tunne. Järgneb masendavaima ahastuse seisukord, kõiges kahtlemine, kõige ja eriti enese põlgamine. Ainult trots ja uhkus annab veel jõudu elada, ainus tahe: näidata irvitajatele, et mees veel pole tõesti hukas, „valmis.“ Sellest ongi täidetud kirglik ja hooakas „Un uomo finito“ (valmis inimene), otse põneva romaaniina loetav omaelulugu.

Aga veel sinnagi ei lõpe rahutu tee. Neljakümneandis eluaastais, juba päale ilma-sõja, sünnib uus täiskäänak. Endine ateist ja relativist tuleb tagasi õndsakstegeva kato-likliku kiriku hõlma, nagu nii mõnigi romantik enne teda. „Storia di Cristo“ (Jeesuse elulugu) kõneleb rahust, mis Naatsareti mehe pehmed silmad viimaks omelt annud ka sellele alalisele mässajale. Absoluudi iha on olnud Papini kestvaid põhikirgi, iial pole ta rahul-dund ainult poolikuga. Kus olekski see mägestiku jõgi mujal rahunend kui armastus-religiooni kõikehaaravas absoluudimeres?

\* \* \*

Alljärgnev katke on võetud „Un uomo finito“ esimesest osast ja kajastab noore torm-tungleja haruldaset intensiivset kirjanduselamist. Eriti siin, arvame, tohiks mellegi olla huvitavad tolle kõrgehaarelise ja moodsa hinge elamused. On ju viimaste andjad, kõrge-pingelised luule- ja mõteteosed oma võimsa rikkusega läbielatavad ka meile. Amelik „kirjandusnädal“ on mööda, noortele kestab ta veel aastaid. Oppigem Papinilt sedagi elama sama intensiivselt kui väliselu!

## Surnud vennad.

Ma ei tunnustand tõelisust. Pole sõnu, mis avaldaksid paremini seda põlgust, mida tundsin vastu füüsilist, inimlist ja ratsionaalset maailma, mis mind rõhus, ega jätnud küllaldaselt avarust ja õhku mu rahutuile tiivule. Kuid need sõnad ei ütle asja siiski mitte nii, nagu tahaksin; nad ei avalda, nad ei valgusta kõike. Ma ei tahtnud seda tõelisust ja ma nõudsin endale teist (puhtamat, täielikumat,

Seda öelnud, pole ma öelnud veel kõike: mu meeles on nagu sisetunde etteheide, mida ma ei oska vaigistada. Eitan minevikku — aga eks minevikku ju kuulu ka need suured vaimud, need maetud, aga siiski mu elavad vennad, kes on mind trööstind üksinduse ja maapao aastail, kes on juhatand mu vabane-mise teele ja on annud mulle need mõtted, pildid ja sõnad, mis kõige paremini ilmestavad



Dürer.

Apokalüptilised ratsanikud.

jumalikumat) ja pingutelin, mis jõudsin, et see igatsetud vaimne ja harmooniline maailm astuks mu silmi ette kui raidkuju, mida kunstniku silm näeb äsja mäest murtud rahmakas kaljutükis ja mida ta tahab sellest esile manada. Ma ei tunnustand tavalist, pääliskaudset tõelisust, sest et taotlesin paremat, tõepärasemat, sügavamast tõelisust; ma eitasin mineviku ja eitasin oleviku, et juhtida oma vaateid, oma igatsust, kogu oma hinge väärtuslikuma tuleviku poole.

tõelist mind, need isikud, kes on mu teind, kas olin väike või suur, selliseks kui olin ja selliseks kui olen. Kas ei ole olnud nad minu unetumail õil, kas ei ole nad rahustand mind rahatumail hetkil, innustand mind võitluses, kas ei ole nad olnud paremail päevil mu julgustavaiks varjudeks? Ainult neid pean tänama, et põlgan keskpärasust ja tungivalt igatsen täielikkust, ainult neid tänama sangarliku rahuldamatuse ja esimese tõusmise iha äratuse eest. Nad andsid mulle redeli põge-

nemise, odad mässu ja raudkangid lõhkumise tarvis, ja veel selle mõtte, et on olemas õnn ilma rõhumise ja saastata. Kuidas võiksingi eitada neid, eitamata iseennast ja mu elu parimat osa?

Ma kiitsingi neid hääks, ja veel enamgi: otsisin ja armastasin neid sügavamalt kui poeg võib armastada oma armastavat isa, ja olin kiindunud neisse hellamalt kui vend võib kiinduda vanemasse venda. Need surnud ja mu ümbruse mäekünkad, need surnud ja mu kaund, need surnud ja mu otsiv hing — kas oli siin vastolu?

Ei sugugi. Ma armastasin neid, kuna nad ajasid mu vihaseks, ma liitun nendega seepärast, et nad aitasid mu põgenema.

Mul oli hää nendega ja ainult nendega, nägin maailma nende nägija-silmil, mõtlesin nende mõtete mõjualusena; nad olid mulle sama vältimatud kui leib, õhk ja vesi, nagu kõik need ilusad, puhtad ja parimad asjad, mis ei maksa midagi ja milleta me ei või elada. Ma armastasin neid, ühe sõnaga, enam kui võib armastada naist, sest naine pakub meile ainult näo ja hinge, aga nemad annavad mulle kümme hinge, tuhat hinge: hinge rõõmu ja hinge mure jaoks, hinge võitmise ja hinge pühitsuse jaoks. Armastasin neid ütlematult, meeletult, taltsutamatult. Kas ma ei ole õelnud, et olen ikka taotlenud suurust? Et olen ikka tahtnud — kui väike, vaene ja meeletu olenki olnud — olla suur, teha end suureks. Ainult nende, ainult geeniusse seltsis võin leida ja tunda koogu selle igatsuse, mis kandis mind kõrguste poole, madalmaade loomaliiksest massidest kõrgemale. Nad andsid mulle selle toidu, mis ainuüksi mulle sobib, nad õigustasid kõiki mu vaiste, ajasid mind edasi, kui hakkasin väsima, nad naeratasid mulle näopiltide surnud silmiga, kui pigistasin oma musta pliitsit oma kuivetand sõrmede vahel, püüdes hajuvile käekirjaga seletada mingit aadet või esitada mingit unelmat.

Nad tundusid mulle nii lähedastena, et pidasin neid üsna omiks; nad olid nii elavaina mu meele, et ma ei pidandki neid surnuks. Ja kui mõnikord tuletasin meele, et nende kehad olid juba maaks muutund ja nende hääled olid igaveseks vaikind, mind valdas mure seepärast, et olin lasknud nad enneaegu minna, ega tulnud ise varemini maailma ega õppind neid tundma. Kunagi muidu pole ma nii ägedasti vihand surma. Ei ole armastand kedagi elavat, rääkivat inimest nii kui neid kuulsaid surnuid, kes lebavad marmoril ja sajanadite peidus. Ja mõnikord on mulle tundund, et nad olid üsna mu ligi, mu toas, et kohtasin neid oma armsaimas paigas sulisevate jõgede või lagund müüride vahel, ja siis olen katsund kõnelda neile ja avaldada koogu selle tunnete ägeduse, mis elas minus üksildases armastajas. Aga nad silmitsesid mind vaikides ja hääbusid, kui mõtlesin neile ligineda. Need raamatud, millest esimesel korral õppisin tunda nende armastuse, nende mõtte ja viha, on veelgi elavaina mu meeles oma värvide, vormide ja kirjadega, nii elavalt, et ma neid ei

või kunagi unustada. Ja see pole sugugi ainult sentimentaalne mängimine kadund armastuse mälestustega! Nad on tõelisi pühimustjäänuseid; mälestisi mu elu ilusamalt ajult: odavaid, pakse, kõiteid, halvasti trükit ja täis vigu, stereotüüp trükis, mille hind oli paar soldot kõitelt, väikseid antikvaarseid raamatuid, milles oli rohkesti tindi- ja pliitsikritseldusi, kortsutat ja kulund kõiteid ja tugevaid nahkkõites teoseid, mida hoiti eriti pühina esemeina.

Mälestan ka, millises ümbruses ja milliseil hetkil kustutin neist oma janu ja tundsin neid endale kõige lähemaina ja omasemaina, nende avaldudes mulle oma kirkaimas ja teravimas valguses. Dante liitub mu mälestuses suvisse hommikhetkisse, mida veetsin väikesel kivipingil kõrguses, kuulates segaseveelises tiigikeses uniselt sulisevat purskaevu. Shakespeare'i lugesin esmakordselt hiliseil talveõktil külmas, kõledas toas küünlavalgel; Baudelaire'i olen mõistnud Cascine sügisemil ja tühjamil puistetil Arno-jõe ilustades oma lainte hõbedat purpuriga loodangu pidu jaoks. Shelley tuletab mu meele väikest teerada kevadises akaatsia- ja saaresalus, kus olen kõrgel häälel laulnud Prometheus rinnast pääsnud valulisemaid needmisi. Taine viib mu tagasi raamatukogu võimsasse saali, mille suurte, tolmund akende külmas valguses välgatas mõnikord valgete tuvide lend. Stirneri Üksikut olen mõtisklend mõnes müüri-nurgas, telliskivipingil, jalge all pehme muruvaip, ja müri lõhn mu ümber, mingi kiriku kõrval, kingu otsas, lopsaka lõhmuse varjus. Ja Zarathustra värsse olen deklameerind kiviseina taga, mille olin ise ehitand oma varjuks karjasemaja lähedale, tuulise Protomagno nurmerikkaile ja üksikuile teile.

Aga mitte ükski need polnud mu kaaslastiks, kui ma kambris valvasin, jalutades mõtiskelin või toredalt lamasin rohu ja lillede keskel, taevavõlvi all. Ei unusta ühtki teist, mu kaheksateistkümne, kahekümne ja kahekümneviie aasta südame sõbrust, ja te rändate minust mööda üksteise järgi, tuletades meele mõne tähtaja, mingi maastiku, mõne värsi või mõtte. Kõigile teile ma võlgnen, mida püüan nüüd vähehaaval tasuda, katsumes kanda üle teistesse natukenegi seda vaimu, mida olete äratand ja elatand minus.

Enne kõike olen võlgu teile, te luuletajad, kes Saatana kombel viisite mu mägiharjule ja sosistasite mu kõrva: Vaata, kõik see rikkus, värskus ja ilu võib olla sinu, kui sa näed ja mõistad seda! Sind, vana Dante, tänan paradiisi igatsusest ja õilsa viha tormist ja plebeilisest tormamisest, sind, veli Leopardi, kustutamatu mure naudingust ja inimeste närväärsse närususe selgest, armutust nägemisest. Sind, Shelley, südamete süda, keda mu veri endasse ahmis kui jumalat, tänan looduse pateetilise hingestuse eest, kuldsäralise maailma peene külluse ja trooniltõugut titaanide vastu tuntud kaastunde eest. Sind, vennalik Baudelaire, tänan loomuvastasest ja unustamatust kalduvusest needustesse ja liha-

liku elu viletsasse kuristikesse ilma väljapääsuta ja ilma taevata, kuid ka igapäevase tühisuse ekstaatiliselt kirgastamiseks. Sind, Heine, mure kaikuva naeru eest, mure, mis ei taha näidata oma nägu. Sind mu varase nooruse Walt Whitman, mere, suurte hulkade ja inimelu avarast hingusest ja liigutat ülevameelsest kõigi olendite ja kõigi rahvaste sülest. Sind, Mamma Carducci, väsimatu lõukoera pääletormamisest, ja põhja tormide leppimatu mässuvaimu, sõjahüüete ja itaalia suuruse igatsusest. Ja kas võin öelda, mida kõik võlgnen. Shakespearele, mida kõik Goethele? Kas olid need ainult luuletajad,

mad mind kannavad ja innustavad. Cervanteselt olen saanud meeletu aateägeduse ja põlguse Sancho-hõimu jämeda tervise vastu, Dostojevskilt õnnetumate poole tõmbuva püha ja meeletu armastuse ja õudse veetlemuse seesmiste kurbmängude vastu. Stendahlilt stoalisuse, mille kandja selgesti märkab maailma nähtusi, ja kalduvuse kõlblisse salapärasusse, Ibsenilt oma iseduse austuse, otsimise ja tõustamise.

Aga miks ei ole siin mainitud vaimude hulgas enne kõike Poe, kes juhatab mind hirmude probleemide juure ja Novalis, kelle jõumüstitism mind veetles? Aga filosoofid?



Dürer.

Madonna imikuga.

draamad, kurbmängude ja müsteeriumide sepiitsejad? Kas ei ole nad juhtinud mind tundmatuisse maailmadesse, piirituile vaatealadele, kehastund aadete, jutustavate kangelaste ja õnne saarte imede keskele; kas ma pole õppinud neilt, et elu on unenägu ja unenägu tõelisus ja et tõsisemaid, koledamaid ja kirgastavamaid mõtteid pole mitte leida filosoofide teoseist? Kas ma ei jutelnud mitmeid kordi kahvatu Hamletiga ega otsinud tõelist elu ühes doktor Faustiga? Kas ei olnud üks sama hää kui teinegi, mu enda olemuse elavaid ja lähedasi osi?

Nad kohtasid siis võib-olla Don Quijote'i ja Dostojevski Idioodi ja mõnikord Julien Sorel'i ja Peer Gynt'i, aga sagedamini doktor Teufelsdröck'i ja Didimo Chierico ja Filippo Ottonieri seltsis. Nemad on mu loond, ne-

Platon: kauneid noorureid, paenduvamõttelisi vanu, müüte ja sofisme, pidusid ja sammaskäike mererannal. Berkeley: Ila ja Filonous, kes hävitavad üldideed ja aine, liikudes inglise puieestiku hommikuses udus. Schopenhauer: mõtte ja valu, tahte ja alistumise ülesleid. Nietzsche: päike ja hävitus, ülevaid, valgeid mägesid ja vabanend geeniuse kerge tants. Stirner: dialektiline anarkia, hirmus üksindus, egoismi kuulutamine ja ara inimese ilukõneline äärmine revolutsioon. Aga enne kõike olen mõtlejate hulgas armastanud traditsioonilise hävitajaid, eelarvamusteta inimtundjaid, sangarlikke ja vaikselt pettepidest vabanenuid, neid, kes puhastavad idealismi freskosid, paljastades neis peituvaid kipsiga täidet murdeid ja kraabivad maha hõbepinna, sest tinast maksetakse tina hinda. Armastasin

karme mõistuse mehi, inimkonna mõistuslikke tollimehi. Eriti prantslasi: Montagne'i tarka kahtluse vaimu, Diderot' sädelevat ja suitsevat laadi, Taine'i läbipaistvat ja vaimurikast korrapärasust, kui ka Voltaire'i tulist skeptilisust, Brewster'i moraalset politeismi ja Remy de Gourmont'i naturalistlikku küünilisust.

See oli mu maailm, mu tõeline kodumaa ja mu vendade selts. Ja selle jumaliku seemise linna tagapõhjaks olid Leonardo mäehelikud, ta mälestusmärgid olid Michelangelo

sangarid, võitjatenagi kurblikud, ja maalides virvendavad Rembrandt'i valgused ja varjud. Sää! kõlas Bachi sonaatide pidulikke kadentse, Beethoveni sümfooniate ägedaimaid takte ja Wagneri kooride kangelasmotiive... Ainult nende mõtete, piltide ja helide keskel tundsin end olevat maailmas, mis oli minu vääriline.

Soomekeelse tõlke järele  
lühendades — Ed. Treu.

BERNHARD MÄELO,

E. N. K. Ühistegevustoimkonna esimees.

## Rohkem majanduslikku isetegevust koolinoorte tegevuskavva!

Kool on noorte elule ettevalmistaja. Seda teeb ta peamiselt teoreetiliselt.

Kuid tavaliselt ei piirdu koolinoorte tegevus ainult õppekava teostamisega. Pääle selle avaldavad noored oma isetegevust mitmesuguseis kooli juures töötavais organisatsioonies. Ja viimast seika ei tohi alahinnata. Praeguseil nooril tuleb tulevaste riigikodanikkudena lahendada igasuguseid keerulisi küsimusi, sest elu arenemisega muutuvad ka elu probleemid järjest tüsilisimaiks.

Esijoones on püüand ja püüand tulevikusi majanduslikud küsimused. Majanduselu otstarbekohaselt lahendand, suudame parema eduga lahendada ka kultuurelu probleemid.

Kõik õpilased vajavad koolitarbeid kirjutusmaterjali ja raamatute näol. Tarevmineva materjali muretsemisel valdab kõiki ühine püüand: toimetada seda otstarbekohasemalt. Ja siin ei pääse meie mööda küsimusest: kes ja kuidas? Vastuse anname meile kõigile tuttavate sõnadega: „Kus häda kõige suurem, sää! abi kõige lähem.“

Noored peavad juba varakult harjuma mõttega: Peame õppima endid ise aitama. Ei tohi kunagi hellitada lootust, nagu saaksid alati vanemad meie eest hoolitseda. Peame teadma, et elus saab paremini läbi, kes suudab teotseda iseseisvalt, kellel selleks ko-

gemusi. Ja kogemusi omatakse parimini just tegeliku tööga. Viimane ütetus on eriti tähtis majanduslikul alal teotsemisel.

Koolitarbeid suudavad muretseda kõige otstarbekohasemalt õpilased ise — ühiselt teotsedes. Tarevminevaid materjale ühiselt suurel hulgal sisse ostes ja tarvitajatele — õpilastele — jagades õpitakse majanduslikul alal teotsema.

Ja parimaks vahendiks on siin just koolikooperatiivid, millest kirjuteti juba eelmises „Kevadiku“ nr-is (vt. J. Jaanussoni artiklit). Koolikooperatiivid pole levind ainult Eestis, vaid rohkel määral teisiski riiges. Nii on koolikooperatiivid võrdlemisi laiaulatuslikult levind Prantsusmaal, Poolas, Belgias, Itaalias ja Lätis.

Meie koolinoorsugu peaks aga veel energilisemalt kui seni võtma osa koolikooperatiivide tööst ja viimased ajaviitmata sinna looma, kus need alles puuduvad. Ühtlasi loodagu tihe kontakt E. Noorsoo Karskusliidu juures ellu kutsutud Ühistegevustoimkonnaga — koolikooperatiivide liikumise keskkohtaga, et tugevneks side ühistegeliselt mõtleivate ja teotsevate noorte vahel ja et võimalduks suuremaulatuslikkude ühissetevõtete toime panemine.

## Noorkarsklased leinavad Friedrich Volrad Mikkelsaart.

Jällegi on varisend Manalasse üks noorte sõber — 5. märtsil s. a. kell 1<sup>29</sup> homm. suri Taagepera sanatooriumis (raskekujulise verejooksu tagajärjel kopsust) riigi haridusnõunik Friedrich Volrad Mikkelsaar.

H-ra Mikkelsaar on alati kõrgelt hinnand noorsooliikumist ja eriti noorte karskusalalisi üritusi. Veel möödunud suvelgi võttis ta osa Noorsoo Karskusliidu II suvipidustusist Pärnus (28. juun.—1. juul. 1929. a.), avades need noorte silmi säädelema panevate sõnadega ning mõtetega.

Puhaku nüüd rahus see meie poolt kalliks peetud Suur Töömees. Ilus mälestus temast noorkarsklaste südameis ei kustu.



Fr. V. Mikkelsaar sündis 23. det. 1886. a. Läänemäe vallas Võrumaal kooliõpetaja pojana.

Õppis 1900—1905 Võru linnakoolis ja omandas 1906. a. Tallinnas eksami teel algkooliõpetaja kutse. Kuid veel samal aastal astus ta Peterburi Õpetajate Instituuti, mille lõpetas 1909. a.

1909—1910 oli Jaunjelgavas (Friedrichstadtis) Kuramaal kooliõpetajaks. Siirdus siis Haapsalu linnakooli õpetajaks (1910—1913), milliselt kohalt ta kui rahvuslik tegelane Eestimaa kubermeri Korostovetsi nõudel ümber paigutati Valga kõrgema algkooli õpetajaks.

1917. a. revolutsiooni ajal oli Mikkelsaar mõne kuu Tartu rahvakoolide inspektoriks. Samal ajal oli ta ka Maapäeva liikmeks (Võrumaa maatameeste esindajana).

1918. a. novembrist alates kuni surmani teotses Mikkelsaar riigi haridusnõunikuna ja haridusministri abina. Haridusministeeriumis töölades on ta osa võtnud meie kooliseaduste väljatöötamisest ja mõjutand kestvalt E. V. hariduspoliitikat. Käies mitmel korral välismail säälsete kooliohudega tutvumas (1922 a. koguni Ameerika Hendriikides), täiendas ta alatasa oma rohkesisalduslikku kogemuste varasalve.

Oma kutsetöö kõrval on Mikkelsaar rikastand ka meie koolikirjandust, avaldades sellised üldtuntud kooliraamatud, nagu „Geomeetria rahvakoolile“ (1919), „Geomeetria metoodika“ (1921), „Algkooli matemaatika“ (1924—1927) j. t.



LINDA LEEMAN.

## Soome Õppiva Noorsoo Karskusliidu tööst.

Soome Õppiva Noorsoo Karskusliit (S. O. N. R.) asutati 1906. a. säälse Üliõp. Karskusühenduse (Ü. R. Ü.) algatusel. S. O. N. R. tegevuse esimesil perioodil etendasid ka siis juhtivat osa just Ü. R. Ü. tegelased. Kuid 1918. a. vabadussõjale järgnevatel aastail ei leidnud S. O. N. R. Ü. R. Ü.-lt enam endist tuge, kuna viimase töö oli ajutiselt lamesund. S. O. N. R. hakkas nüüd oma tööle ikka enam ja enam õpetajaid ja koolitigelasid koondama, kuna Ü. R. Ü. puht-akadeemilisele karskustööle pühendus. Ja 27. nov. 1929. aastal otsustas Ü. R. Ü. koguni 1. jaan. 1930. a. alates S. O. N. R.-st välja astuda.

Sellega pole aga muidugi mitte veel nende kahe organisatsiooni vahel igasugused sidemed katkend. Teataval määral annab Ü. R. Ü. ikkagi S. O. N. R.-le juhtivaid jõude ja Ü. R. Ü. ise saab oma tulevased liikmed koolinoorsoo karskusringidest. Pääle selle löid nad omavahelise komisjoni, mis kaaluks järele ühisalgatuste võimalused. See komisjon nägi esialgu kohe ette näit. ühised suvikonverentsid ja pidustused.

Soome Õppiva Noorsoo Karskusliidul on üle 6000 liikme.

Ta päätöölalad on:

1) Ettekanded koolides, mille eest hoolitsevad liidu sekretär ja kohalikud kõnelejad (1928 .a. näiteks peeti kokku 404 ettekannet).

2) Väljaanded. Siin olgu nimetatud liidu häälekanaja „Pohjantähti“, mida trükitakse 1350 eks. — levib vähe alla seda.

3) Karskuseksamid. Nende õiendamise on eriti viimasel ajal kasvand suuremaks kui kunagi varem. Kui ennem sooriteti keskmiselt 175 eksami aastas, siis nüüd on tõusnud see arv üle 1000. Selleks on kaasa aidand seegi seik, et eksameid võimaldetakse õiendada ka neis kooles, kus puuduvad karskusiühingud.

4) Suvikonverentsid. Neis ühendatakse tõsine töö ja pidustused ning need on harilikult Soome karske noorsoo meeolukamaks ja suurimaks kogumisvõimaluseks.

## III noorsoo suvipidustus Otepääl 21.—24. juunini s. a.

Möödund aasta eeskujul korraldab E. N. Karskusliit käesoleval aastal III noorsoo suvipidustused Otepääl 21.—24. juunini, milleks eeltoimkond on töötand välja esialgse kava (lõplik kava vt. „Kevadik“ 6, 1929/30):

21. juuni õhtul, kl. 19 Otepääl Ühisgümnaasialis avamisaktus, millele järgneb kohe tutvumisõhtu.

22. juunil, kl. 10 homm. töökoosolek. Kavas kehakultuuriküsimusi käsitlevad referaadid tuntud tegelasilt.

Kl. 16 tutvunemine ümbrusega. Kl. 23 vabaõhu etendus ilusas Pühajärve pargis. Kantakse ette Tartu õpilasiltingi antiikdraama.

23. juunil, kl. 10 homm. töökoosolek. Kavas noorsooliikumist ja ühistegevust käsitlevad referaadid.

Kl. 20.30 kogumine gümnaasiumi õue, kust liigutatakse rongikäigust tõrvikute ja laternatega läbi alevi Linnamäele, kus korraldetakse jaanituli.

24. juunil, kl. 10.30 homm. kirjavahetajate liikmete konverents (kava selgub hiljem).

Kl. 17 novellivõistluse tagajärgede avaldamine. Novellivõistluse žürii esindaja kõne. Kl. 20 lõppaktus.

Eelregistratsiooni aeg suvipidustustele antakse teada hiljem.

# Eesti Noorsoo Karskusliidu juurde Ühistegevus- toimkond loodud.

Juba möödunud jõulu-vaheajal toime pandud IV noorsootegelaste kursuse puhul, kus E. Ühistegelise Liidu sekretär J. Jaanusson pidas 2 laengut teemile: „Ühistegelisi põhimõtteid, eriti õpilaste kooperatiivide organiseerimine ja asjaajamine“, sai elavaks mõte: laiendada E. Noorsoo Karskusliidu tegevusala ka ühistegeliste taotlustega. Hiljem see mõte E. N. K. juhatusel liikmeis aina süvenes. Ja kui 30. jaan. s. a. saabus E. Ühistegelisel Liidult E. N. K.-le kirjalik ettepanek, et viimane hakkaks koondama õpilaste kooperatiivi ja kujuneks nende vaimliseks keskliiduks, siis oli pind selle aktsepteerimiseks küps.

Oma ettepanekut põhjendas E. Ü. L. järgmiselt:

„E. Noorsoo Karskusliidu ümber on senini koandunud mõned õpil. kooperatiivid ja suur hulk muid õpilasuuringuid. Seega ei ole enam mõtet uue keskliidu loomiseks, sest meie arvates see on kõige parem, kui koolinoorsoo vaimline juhtimine seisaks kõik ühe ülemaalse organisatsiooni käes.“

Vastavalt sellele ettepanekule otsustas E. N. K. juhatus omal 4. veerõ. s. a. ärareetud koosolekul luua Ühistegevustoimkonna, mille ülesandena fikseeriti:

1. Ühistegeliste põhimõtete arendamine ja levitamine koolinoorsoos;

2. õpilaste kooperatiivide organiseerimine, nende soodsamate töövõimaluste loomine ja nende huvide kaitsmine.

Tähdendat ülesannete täitmiseks otsustati:

1. Võimaldada liidu häälekandjas ruumi ühistegevusse puutuvate küsimuste käsitlemi-

seks, anda oma ringkirjas kooperatiivide instruktsioone;

2. korraldada ühistegelisi loenguid, võtta oma kursuste kavva ühistegelise osa ning kongresside ja suvipidustuste päevakorda ühistegelisi küsimusi;

3. koguda teateid õpilaste kooperatiivide kohta ja teha kokkuvõtteid nende tegevusest;

4. õhutada õpilaste kooperatiivide organiseerimist igas koolis, andes nende tegevuseks nõu ja juhatusi;

5. Korraldada näitusi ja võistlusi õpilaskooperatiivide vahel.

Mainitud Ühistegevustoimkonda palutud isikud jaotasid 2. märtsil s. a. omavahelisel koosolekul ametid järgmiselt: B. Mäelo — esimees, J. Adamson — abiesimees, Ed. Treu — sekretär, E. Eilsen — abisekretär, Fr. Olup — laeur, E. Kull ja Kunimägi — vabaliikmed.

Et teada saada, palju asub Eesti kooles õpilaskooperatiive ja kus, seks korraldab Ühistegevustoimkond kohe pärast Ülestõusmise pühi vastava ankeedi. Ühes ankeediga saadetakse välja ka üleskute, kus soovitatakse kõigil õpilaskooperatiividel astuda E. N. K. Ühistegevustoimkonna liikmeks, et ühisel jõul ja nõul kujundada seda liikumist võimalikult viljakaks. Organiseerimisotstarbel sõidetakse tarbekorral ka kohtadele.

Samuti ollakse igal ajal valmis kooperatiivühingute soove referentide ja lektorite muretsemise alal võimalust mööda rahuldama.

Ühistegevustoimkonna tööd toetavad rahaliselt ühistegelised keskasutused.

## TEADUSLIKU SISUGA KUUKIRI

# „E E S T I K I R J A N D U S“

on ainus sellelaadiline Eestis: ta toob asjatundlikke kirjutisi kirjanduse, keele, rahvaluule, ajaloo j. t. aladelt.

Edaspidi pannakse senisest suuremat rõhku raamatute tutvustusele ja arvustusele: püüd on, et iga tähelepandava raamatu puhul võetakse sõna „Eesti Kirjanduses“. Nii muutub „E. K.“ ajakirjaks, ilma milleta ei saa läbi eriti õpetajad, raamatukogud tegelased jne.

Peatoimetaja lektor J. V. Veski'le on abiks kaastöö hankimisel ja sisu valikul: kirjanduse alal Friedeõort Tuglas, keele alal prof. A. Saareste, rahvaluule alal dr. O. Loorits, ajaloo alal mag. H. Kruus.

Kuukirja tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised, raamatukauplused, EKS. usaldusmehed ja EKS. büroo.

Ilmub aasta 12 numbrit à 64 lk.

„Eesti Kirjandus“ on erakordselt odav ja kõigile kättesaadav.

Tellimishind 5 kr. aastas, 2 kr. 50 s. poolaastas, 1 kr. 25 s. veerandaastas. Üksiknumbrid 50 senti.

EESTI KIRJANDUSE SELTS,

Tartu, Lai tän. 35, telef. 6-01.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort. Tegev toimetus: Friedrich Olup, M. Sarv, F. Huik, E. Kubjas, I. Tõnisson. Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — esmasp. ja neljap. kl. 2—3 Jakobi tän. 8—2. Toimetuse aadress: Tartu, pstk. 86, telefon 404.

K. Mattiesen'i trükikoda, O/Ü., Tartus.

